

SURA YA PILI

KUJENGA MSINGI WA UCHUMI WA KISASA WA TAIFA LINALOJITEGEMEA

*"Lazima tukimbie wakati wenzetu (walioendelea)
wanatembea"*

Mwl. J.K. Nyerere

18. Mwelekeo wa Sera za CCM Katika Miaka ya 2000 Hadi 2010 umeainisha majukumu makuu mawili ya nchi yetu katika kipindi hiki iwapo tunadhamiria kuondokana na hali ya uchumi wetu kuwa nyuma na tegemezi. Majukumu hayo ni:

- (a) Kujenga msingi wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea; yaani **modenaizesheni** ya uchumi.
- (b) Kutekeleza Sera ya Kuwawezesha Wananchi Kiuchumi.

19. Majukumu haya mawili yaliyoainishwa na Mwelekeo wa Sera za CCM Katika Miaka ya 2000 Hadi 2010 yamekuwa yakitekelezwa tangu mwaka 2000 kupitia Ilani ya Uchaguzi ya 2000 hadi 2005. Ndiyo maana kwa kuzingatia malengo hayo, Serikali imebuni mikakati ifuatayo:-

- (a) Mpango wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini Tanzania (**MKUKUTA**).
- (b) Mkakati wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara Tanzania (**MKURABITA**).
- (c) Mkakati wa Uanzishaji wa Maeneo Maalumu ya Uchumi (***The Special Economic Zones Strategy***)

20. Mikakati yote hii ni sehemu ya Ilani hii ya 2005-2010 ambayo inazingatia pia Dira ya Maendeleo ya Taifa ya 2025 na Malengo ya Milenia ya Kimataifa.

21. Uchumi wa kisasa ni uchumi unaoendeshwa kwa maarifa, yaani sayansi na teknolojia. Kujenga msingi wa uchumi wa kisasa maana yake ni kuanzisha mchakato wa modenaizesheni katika uchumi.

22. Mchakato wa kuitoa nchi yenye uchumi ulio nyuma na tegemezi kama ilivyo Tanzania kuelekea kwenye uchumi wa kisasa lazima uzingatie vipaumbele vikuu vitatu. Kwanza lazima **kuwaandaa kwa elimu, maarifa na mwelekeo** watu wenyewe. **Rasilimali watu** ndiyo nyenzo kuu katika ujenzi wa uchumi wa kisasa. Uchumi wa kisasa hauwezi kujengwa na watu waliojikita katika mitazamo ya kijadi. Lazima wawe watu waliotayari kujifunza maarifa mapya na tabia mpya zinazoendana na matakwa ya mapinduzi ya kilimo na viwanda na pia masuala ya afya, n.k. Ndiyo maana katika mchakato wa kujenga msingi wa uchumi wa kisasa elimu ni lazima ipewe kipaumbele cha kwanza; elimu ya kawaida, elimu ya ufundi na elimu ya watu wazima yenye manufaa.

23. Jambo la pili la kipaumbele katika mchakato wa kujenga msingi wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea ni kufanya mapinduzi ya kilimo, ufugaji na uvuvi. Kilimo ndicho msingi wa uchumi, kwa hivyo, mapinduzi ya kilimo (pamoja na ufugaji na uvuvi) yanategemea hali halisi ya kila nchi. Kwa nchi kama Tanzania ambako wakulima wake walio wengi hawazijui kanuni za kilimo bora za mazao wayalimayo na kilimo chenyewe kinategemea jembe la mkono, kufanikiwa kuwafundisha wakulima kanuni za kilimo cha mazao wanayoyalima na wakatekeleza, jambo hilo ni la mapinduzi makubwa maana kitendo hiki peke yake kinaweza kuwaongezea mavuno kwa ekari moja mara mbili ya wavunavyo sasa na hata zaidi. Aidha, kufanikiwa kueneza matumizi ya plau za kuvutwa na maksai kwa asilimia themanini ya wakulima wetu katika miaka mitano ijayo kitakuwa kitendo cha mapinduzi makubwa. Tukifikia kiwango hicho itawezekana kuongeza wastani wa ukubwa wa mashamba ya kaya ya sasa zaidi ya maradufu.

24. Mapinduzi katika kilimo ni changamoto kubwa katika mchakato wa kujenga uchumi wa kisasa kwa sababu kubwa tatu. Kwanza mapinduzi ya kilimo yanaongeza sana ufanisi na tija katika uzalishaji na hivyo kuongeza mavuno kwa wingi. Pili, mazao ya kilimo ni

mazao ya biashara, kwa hiyo ongezeko la mavuno linawawezesha wakulima kufaidika kutokana na kuuza ziada kubwa zaidi kwenye soko na nchi inafaidika kwa kuuza mazao mengi zaidi nchi za nje. Tatu, mapinduzi katika kilimo yanaunda mazingira muafaka kwa ujio wa mapinduzi ya viwanda kwa vile hali hii itavutia uanzishaji wa viwanda vya usindikaji na utengenezaji wa bidhaa za viwandani kutokana na mazao ya kilimo.

25. Jambo la tatu la kipaumbele katika mchakato wa kujenga msingi wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea ni mapinduzi ya viwanda na miundombinu ya kisasa. **Viwanda ndivyo kiongozi wa uchumi wa kisasa.** Dhana ya viwanda inakumbatia moja kwa moja dhana ya sayansi, teknolojia na uhandisi. Viwanda vina nafasi ya kimkakati katika mchakato mzima wa kujenga msingi wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea. Mambo yafuatayo ni muhimu yazingatiwe:-

- (i) Mapinduzi ya kilimo hayawezi kuwa endelevu bila ya mchango wa sekta ya viwanda; zana muhimu za kilimo hutengenezwa viwandani k.m. plau, trekta, mashine za kuvuna, mashine za kukoboa na kusagisha, n.k.
- (ii) Mbolea na madawa hutengenezwa viwandani.
- (iii) Mazao muhimu ya kilimo husindikwa na kutengenezwa viwandani na kuongezewa thamani.
- (iv) Viwanda mama hutengeneza mashine, mitambo, injini mbalimbali, n.k
- (v) Sekta ya viwanda ni sekta itoayo ajira zenye michepuo aina aina ya taaluma na ni uwanja wa kushamiri kwa sayansi na teknolojia.

26. Kuutoa uchumi wetu kutoka kwenye hali ya uchumi ulio nyuma na tegemezi na kuuingiza kwenye mkondo wa uchumi wa kisasa, hili ndilo jukumu kuu (*central task*) la sasa. Mapinduzi ya kilimo na mapinduzi ya viwanda ndizo pande mbili za sarafu ya kujenga msingi

wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea. Mapinduzi ya kilimo na ya viwanda; yote yana sifa zinazofanana kiuchumi; yote yana uwezo mkubwa wa **kuongeza uzalishaji** kwa vile yanaongeza **ufanisi na tija** katika uchumi. Ziada kubwa katika uchumi ndiyo inayoleta **ukuaji mkubwa** wa uchumi. Kwa kukuza uchumi tunajijengea uwezo wa kuutokomeza umaskini.

27. Aidha, nchi yetu inahitaji ongezeko kubwa la mazao na bidhaa zinazouzwa nje ili thamani ya mapato yetu kutokana na mazao na bidhaa hizo iweze kulipia gharama ya bidhaa tunazojiingiza nchini kukidhi mahitaji mbalimbali. Hali ilivyo hivi sasa ni kuwa thamani ya mauzo yetu ya nje inaweza kulipia nusu tu ya bidhaa tunazojiagiza kutoka nchi za nje. Nusu iliyobaki ya bidhaa tunazojiingiza nchini hugharamiwa na fedha za wahisani.

28. Kwa ufupi, lazima tujenge msingi wa uchumi wa kisasa wa taifa linalojitegemea. Kuleta mapinduzi ya kilimo na mapinduzi ya viwanda ndizo kazi za umuhimu wa kwanza. Mambo mawili haya yakisisitizwa tutaweza katika miaka mitano ya Ilani hii kufanya mambo matatu:-

- (i) Kukuza uchumi kwa kiwango cha zaidi ya asilimia kumi (10%) kwa mwaka ifikapo 2010 kutoka ukuaji wa sasa wa asilimia sita nukta saba (6.7%).
- (ii) Kuanza kupunguza umaskini wa watu wetu kwa namna iliyo dhahiri.
- (iii) Kutokana na ongezeko kubwa la thamani ya mazao na bidhaa tutakazouza nje ya nchi, tutaendeleza safari ndefu ya kujitegemea kwa kuwa na uwezo wa kulipia gharama za bidhaa tunazojiagiza toka nje zinazohitajika kusukuma maendeleo yetu.

29. Nchi za Asia zijulikanazo kama **Asian tigers** zimefanikiwa kujenga msingi imara wa uchumi wa kisasa kwa kuweka kipaumbele kwenye mapinduzi ya elimu, mapinduzi ya kilimo na mapinduzi ya viwanda na zimepata mafanikio ya kupigiwa mfano. Tujifunze kutoka nchi hizo.